

Dosarul nr. 2ra-1031/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (C. Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, A. Malii, V. Buhnaci)

DECIZIE

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Elena Cobzac
Ghenadie Plămădeală
Aliona Miron
Victor Burduh

examinând în ședință publică recursul declarat de Banca Comercială
„Eximbank” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale
„Eximbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată
„Avicomagro” cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii contractuale,
comisionului pentru acordarea creditului, penalităților, dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Banca Comercială „Eximbank” Societate pe Acțiuni
și a fost menținută hotărârea din 10 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru,

c o n s t a t ă :

La 12 ianuarie 2017, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA (în prezent
BC „Eximbank” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL
„Avicomagro” cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii contractuale,
comisionului pentru acordarea creditului, penalităților, dobânzii majorate și de
întârziere.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 23 septembrie 2010, prin contractul de
credit nr. 3602, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA (în prezent BC
„Eximbank” SA) a acordat debitorului SRL „Avicomagro” un credit în mărime de
375 000 de dolari SUA (linie creditară) cu termenul de rambursare până la data de
23 septembrie 2012.

Potrivit pct. 1.3 din contractul de credit, pentru utilizarea creditului,
debitorul trebuia să plătească băncii o dobândă calculată reieșind din rata LIBOR
3M (la 3 luni) plus marja fixă de 9 puncte procentuale. Iar conform pct. 2.2 din

contractul de credit, pentru acordarea creditului, debitorul trebuia să plătească anual băncii un comision în mărime de 1 % calculat de la plafonul maxim al liniei de creditare.

A remarcat că în scopul asigurării rambursării creditului în termen, prin contractul de ipotecă nr. 2469 din 23 octombrie 2010, SRL „Avicomagro” a ipotecat în favoarea băncii bunul imobil cu nr. cadastral xxxx situat în xxxx, cu suprafața de 436,5 m².

Debitorul nu și-a executat obligațiile de rambursare a creditului acordat, acumulând datorii în sumă de 462 600,49 de dolari SUA, respectiv banca a întreprins toate măsurile stabilite de lege de inițiere a exercitării dreptului de ipotecă și, ulterior a depus cerere de chemare în judecată privind exercitarea dreptului de ipotecă.

Prin hotărârea din 07 noiembrie 2012 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea integral și transmis silit în posesia băncii bunul imobil gajat pentru comercializare. De asemenea, prin această hotărâre a fost constatată existența datoriei în sumă de 462 600,49 de dolari SUA.

Prin notificarea nr. 04/2-54 din 06 mai 2014, banca a informat debitorul despre faptul că intenționează să comercializeze bunul imobil cu nr. cadastral xxxx situat în xxxx, cu suprafața de 436,5 m² și că valoarea de piață a acestuia a fost evaluată la suma de 2 236 000 de lei, iar valoarea de lichidare – 1 607 200 de lei.

La fel, banca a adus la cunoștința debitorului că bunul va fi scos la comercializare prin negocieri directe la prețul de 2 236 000 de lei, iar în cazul lipsei ofertelor, prețul va fi revizuit în vederea diminuării, invitând debitorul SRL „Avicomagro” să participe la comercializarea bunului respectiv.

A relatat că la 23 iunie 2014, prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 601, bunul imobil menționat a fost comercializat de către bancă la prețul de 2 300 000 de lei.

Ca urmare, prin notificarea nr. 03-34 din 04 iulie 2014, debitorul a fost informat despre faptul că a avut loc tranzacția de vânzare-cumpărare a bunului imobil la prețul de 2 300 000 de lei și despre repartizarea sumelor.

Așadar, din suma de 2 300 000 de lei, 3 500 de lei, au acoperit cheltuielile de evaluare, 455 de lei, cheltuielile cadastrale, iar suma de 2 296 045 de lei, echivalentul a 164 077,05 de dolari SUA a acoperit parțial suma datoriei.

În temeiul art. 586 alin. (4) din Codul civil, suma de 164 077,05 de dolari SUA a acoperit comisionul de acordare, penalitatea aferentă, dobânda majorată, dobânda ordinară și parțial principalul, fiind achitată suma de 76 476,57 de dolari SUA din principal, rămânând o datorie din principal în cuantum de 298 523,43 de dolari SUA.

A evidențiat că, deoarece din vânzarea bunului imobil nu a fost achitată întreaga datorie a debitorului față de bancă, prin notificarea nr. 03-7 din 05 august 2015, SRL „Avicomagro” a fost anunțat că datoria restantă la momentul respectiv constituia 475 897,53 de dolari SUA, sumă compusă din datorie la credit în mărime de 340 159,76 de dolari SUA și dobânda de întârziere în mărime de 135 737,77 de dolari SUA, fiindu-i acordat un termen de 15 zile din momentul recepționării notificării pentru achitarea datoriei și informat că în cazul în care nu va achita suma dată, banca va intenta o acțiune în instanța de judecată privind încasarea silită a mijloacelor bănești.

A precizat că, deși scrisoarea a fost primită la 10 august 2015, potrivit avizului de recepție, debitorul nu a achitat datoria.

Ulterior, prin notificarea nr. 03-1 din 06 iulie 2016, recepționată de către destinatar la 13 iulie 2016, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA (în prezent BC „Eximbank” SA) a solicitat achitarea în termen de 15 zile a datoriei care la momentul respectiv constituia 686 806 de dolari SUA, informând totodată debitorul că în cazul în care nu va achita datoria, banca va rezilia contractul de credit și se va adresa în judecată pentru încasarea datoriei, însă datoria nu a fost achitată.

Potrivit pct. 5.4 din contractul de credit menționat, banca și-a exercitat dreptul de a rezilia unilateral contractul de credit nr. 3602 din 23 septembrie 2010, expediind la 12 august 2016 declarația de reziliere, care a fost recepționată de către SRL „Avicomagro” la 16 august 2016.

A precizat că la 16 decembrie 2016, datoria debitorului față de bancă constituia 1 177 427,24 de dolari SUA.

Reclamantul și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. art. 8 alin. (2) lit. a), 9, 10, 11, 14, 454 alin. (1), 487 alin. (1), 488 alin. (1), (2), 490 alin. (4), 493 alin. (2), (5), 512, 513, 514, 572, 602, 617 alin. (1), 668 alin. (1), 1236, 1237, 1238, 1242 alin. (1), 1243 alin. (1) din Codul civil, art. 5, 6, 7, 38, 166, 167 din Codul de procedură civilă, art. 3, 30, 31, 33, 36 din Legea cu privire la ipotecă, art. 76 din Legea cu privire la gaj.

Reclamantul a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la SRL „Avicomagro” în beneficiul BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA (în prezent BC „Eximbank” SA) a datoriei în cuantum de 1 177 427,24 de dolari SUA.

Prin cererea de concretizare, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA (în prezent BC „Eximbank” SA) a solicitat încasarea de la SRL „Avicomagro” a datoriei în cuantum de 1 448 562,74 de dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 10 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA și menținută hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul examinării cauzei BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA a fost redenumită în BC „Eximbank” SA.

Prin decizia din 10 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de BC „Eximbank” SA, casată integral decizia din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de BC „Eximbank” SA și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 24 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de BC „Eximbank” SA, casată integral decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de BC „Eximbank” SA și menținută hotărârea primei instanțe.

La 19 martie 2021, BC „Eximbank” SA, reprezentată de avocatul Gheorghe Scifos, a depus recurs împotriva deciziei din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, ulterior la 22 iunie 2021 a depus supliment la recurs solicitând anularea hotărârii din 10 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a deciziei din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei decizii noi privind admiterea integrală a acțiunii (f.d. 49-77, 87-102).

În motivarea recursului recurentul și-a expus dezacordul cu hotărârea din 10 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și decizia din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, considerându-le neîntemeiate, ilegale și susceptibile de a fi casate, reiterând argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a susținut că, instanța de apel la rejudecarea cauzei a ignorat în totalitate indicațiile instanței supreme în partea aprecierii circumstanțelor reale și esențiale în vederea asigurării unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Recurentul susține că prima instanță a aplicat prevederile art. 630 alin. (2) din Codul civil, normă care nu se aplică la caz din motivul nerespectării condițiilor înserate în aceasta, fiind aplicabilă norma generală și anume, libertatea contractuală – art. 667 alin. (1) din Codul civil și forța obligatorie a contractului – art. 668 alin. (1) din Codul civil.

Recurentul a obiectat că pentru înaintarea cererii de chemare în judecată, banca a fost obligată în vederea respectării normei procesuale imperative la achitarea taxei de stat, pe când instanța, din perspectiva intimatului, a aplicat prevederile art. 630 alin. (2) din Codul civil, în lipsa unei cereri reconvenționale corespunzătoare, aplicarea prevederilor art. 630 alin. (2) din Codul civil nefiind solicitată spre a fi aplicată nici măcar prin referință.

Recurentul susține că circumstanțele menționate au fost invocate în instanța de apel, dar nu au fost apreciate/auzite corespunzător de către aceasta.

A mai indicat recurentul că, intenționând să comercializeze bunul imobil cu nr. cadastral xxxx situat pe adresa xxxx, cu suprafața de 436,5 m², în vederea determinării valorii de piață a acestuia, banca s-a adresat cu cerere către SRL „Actimob Consulting”, iar conform raportului de evaluare nr. 33-EV/13 din 25 iulie 2013, valoarea de piață a fost evaluată la suma de 2 236 000 de lei, cu valoarea de lichidare în mărime de 1 607 200 de lei.

Respectiv, vânzarea bunului la suma de 2 300 000 de lei este mai mult decât rezonabilă, dat fiind faptul că, potrivit raportului de evaluare prețul de piață a fost stabilit chiar mai mic. Mai menționează că, indiferent de ce au stabilit părțile la încheierea contractului de credit, valoarea de piață a bunului imobil suferă modificări o dată cu trecerea timpului, iar la încheierea unui contract părțile nu pot cunoaște ce se poate întâmpla în viitor cu acest bun sau cu valoarea lui, respectiv, la momentul vânzării, valoarea respectivă a fost determinată real în raportul de evaluare.

De asemenea, deși SRL „Avicomagro” face referire la faptul că în anul 2008, a cumpărat acest bun la prețul de 5 800 000 de lei, recurentul a remarcat că prețul unui bun este negociat de către părțile contractante și nu întotdeauna reflectă valoarea de piață a bunului.

Mai mult, de la momentul vânzării au trecut 5 ani și este evident că între timp, valoarea imobilului a scăzut or, scăderea valorii timp de 5 ani nu numai că este posibilă, dar este și foarte probabilă, mai ales dacă de imobilul respectiv nu a avut nimeni grijă, nu s-au efectuat reparații necesare, lucru care poate duce chiar la surparea clădirii. Suplimentar, nu este exclus că asupra clădirii au intervenit în afară de factorii naturali și factorul uman, care împreună au contribuit la diminuarea valorii bunului imobil.

Recurentul a remarcat că, contractul de ipotecă a fost încheiat în anul 2010, bunul a fost transmis băncii la 02 mai 2013, raportul de evaluare este din data de 25 iulie 2013, prin urmare, este evident că concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că banca este responsabilă de diminuarea prețului bunului pentru că aceasta nu a asigurat întreținerea corespunzătoare a bunului care era exclusiv în sarcina ei, este complet eronată or, banca a deținut doar două luni bunul ipotecat până la stabilirea prin raport a valorii bunului, iar debitorul - aproximativ 3 ani.

Respectiv, degradarea bunului a avut loc pe parcursul perioadei cât acesta se afla în posesia debitorului.

Prin urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare au dat dovadă de o vădită părtinire și nu au cercetat în modul convenit circumstanțele cauzei.

Cu referire la art. 34 alin. (2), (3) din Legea cu privire la ipotecă și art. 491 alin. (1) din Codul civil, a specificat că de către bancă au fost respectate condițiile legii, banca nefiind obligată să înstrăineze bunul prin licitație, având dreptul să-l vândă și prin negocieri directe.

Recurentul a obiectat că valorile indicate în contractul de ipotecă, având la baza sumele din raportul întocmit de către SRL „Lvovschi & CO” nu trebuie luate în considerare, întrucât nu corespund realității.

În acest context, a relevat că, sesizând diferențele majore dintre valoarea de piață a bunului ipotecat stabilit prin contractul de ipotecă și înserată în temeiul raportului de evaluare efectuat de SRL „Lvovschi & Co” în coraport cu valoarea de piață stabilită de SRL „Actimob Consulting”, BC „Eximbank” SA a solicitat opinia Comisiei de Atestare a Evaluatoilor Bunurilor Imobile din cadrul Agenției Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova, care a constatat neajunsuri și inexactități ce s-au reflectat asupra mărimii valorii estimative la perfectarea raportului de evaluare efectuat de SRL „Lvovschi & Co”, poziție expusă prin scrisoarea nr. 36/01-08/1565 din 09 august 2016.

Prin urmare, recurentul invocă că nu este întemeiată și clară poziția instanțelor de judecată ierarhic inferioare care au pus la baza pronunțării actelor judecătorești contestate valoarea de piață înserată în contractul de ipotecă în temeiul unui raport de evaluare constatat ca fiind întocmit cu numeroase neajunsuri și inexactități ce au influențat la stabilirea prețului de piață.

Având în vedere prevederile art. 493 din Codul civil, art. 76 din Legea cu privire la gaj, pct. 2, 43 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 1 din 10 martie 2014 „Cu privire la aplicarea unor prevederi ale legislației privind gajul și ipoteca”, a concluzionat că urmare a vânzării bunului gajat a fost stinsă o parte din datorie, dar nicidecum datoria integral, prin urmare, este în drept să solicite încasarea datoriei restante.

Recurentul a remarcat că actul juridic care are efecte directe asupra cuantumului datoriei debitorului constituie contractul de vânzare-cumpărare a bunului ipotecat/gajat or, valoarea de vânzare a bunului ipotecat/gajat influențează asupra drepturilor și obligațiilor acestuia în coraport cu creditorul.

Cu privire la afirmația instanței precum că banca urma să întoarcă bunul gajat debitorului, a considerat că instanța a confundat rezilierea cu rezoluțiunea or, reieșind din prevederile art. 738 și art. 747 din Codul civil, în cazul rezilierii, părțile nu revin la situația inițială.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul lărgit reține că decizia integrală a instanței de apel a fost expediată recurentului la 18 februarie 2021, însă la materialele dosarului lipsește confirmarea recepționării. Totodată, decizia integrală a instanței de apel a fost expediată reprezentantului recurentului, avocatului Gheorghe Scifos, prin intermediul poștei electronice, la 23 martie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 19 martie 2021, în interiorul termenului de declarare a recursului.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimatului cererea de recurs la 31 mai 2021, informându-l despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

La 05 iulie 2021 și 06 iulie 2021, SRL „Avicomagro” a depus referințe la cererea de recurs declarată de către BC „Eximbank” SA, solicitând declararea recursului ca inadmisibil, invocând că recursul a fost depus de către o persoană neîmputernicită și urmează a fi restituit în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 08 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Banca Comercială „Eximbank” Societate pe Acțiuni, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Ținând cont de complexitatea cauzei și de problemele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a considerat oportun prin prisma art. 444 din Codul de

procedură civilă de a invita în ședință publică participanții la proces, pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, în cadrul ședinței publice în instanța de recurs cu participarea părților din 23 decembrie 2021, recurentul BC „Eximbank” SA, reprezentat de avocatul Gheorghe Sclifos, a susținut recursul înaintat și a solicitat admiterea acestuia în sensul declarat, reiterând motivele de drept și de fapt indicate în cererea de recurs.

Reprezentanții intimatului SRL „Avicomagro”, avocații Oleg Mîța și Andrian Guțanu în cadrul ședinței publice în instanța de recurs au solicitat respingerea recursului cu menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel, pe care o consideră legală și întemeiată, însă fără a invoca alte noi argumente decât cele expuse în cadrul judecării cauzei civile în instanța de fond și de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu adoptarea unei decizii noi de admitere parțială a acțiunii, din considerentele ce urmează.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluziile instanței de fond și ale instanței de apel privind respingerea acțiunii sunt neîntemeiate și rezultă din interpretarea greșită și încălcarea prevederilor legii materiale și procesuale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator al dosarului.

Colegiul lărgit menționează că, la caz sunt aplicabile prevederile Codul civil în redacția legii în vigoare până la 01 martie 2019, în contextul în care acțiunea a fost înaintată la 12 ianuarie 2017, iar raportul contractual între părți a luat naștere la 23.09.2010.

Prevederile art. 6 alin. (1) și (2) din Codul civil, în redacția legii în vigoare până la 01 martie 2019, stipulează că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

Din materialele cauzei rezultă că, la 23 septembrie 2010, între BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA și SRL „Avicomagro” a fost încheiat contractul de credit cu nr. 3602, prin care SRL „Avicomagro” a primit un credit în sumă de 375 000 dolari SUA, care urma a fi rambursat până la 23 septembrie 2012.

La aceeași dată, SRL „Avicomagro” în calitate de debitor ipotecar și BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA în calitate de creditor, au încheiat un contract de ipotecă cu nr. 2469, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 24 septembrie 2010, prin care s-a instituit ipoteca asupra clădirii administrative, identificată în baza numărului cadastral xxxx, cu suprafața de 436,5 m², situată în

xxxx, valoarea de ipotecă a bunului fiind stabilit de comun acord, în sumă de 4 788 000 de lei.

Dat fiind faptul că debitorul SRL „Avicomagro” nu și-a onorat obligațiile asumate la semnarea contractului de credit, iar tentativele creditorului de a soluționa problema apărută au eșuat, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA s-a adresat în instanțele de judecată, iar prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 07 noiembrie 2012, s-a dispus deposedarea SRL „Avicomagro” și transmiterea silită pentru comercializare în posesia BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA, a bunului imobil gajat: clădirea administrativă cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 436,6 m², situată în xxxx, și s-a dispus evacuarea SRL „Avicomagro”, a persoanelor și a bunurilor din imobilul ce urmează a fi transmis băncii în posesie.

Astfel, invocând că prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 601 din 23 iunie 2014, bunul imobil a fost comercializat la prețul de 2 300 000 de lei, iar din vânzarea bunului imobil nu s-a achitat întreaga datorie, iar debitorul nu a achitat datoria restantă, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA a depus cerere de chemare în judecată (concretizată ulterior) împotriva SRL „Avicomagro” cu privire la încasarea sumei totale de 1 448 562,74 dolari SUA, constituită din:

- datoria principală în sumă de 298 523,43 dolari SUA;
- datoria la dobânda ordinară în sumă de 116 871,88 dolari SUA;
- datoria la dobânda majorată în sumă de 175 307,87 dolari SUA;
- penalitatea datorată în temeiul pct. 2.5 din contractul de credit în sumă de 98 311,21 dolari SUA;
- comisionul pentru acordare în sumă de 12 985,75 dolari SUA;
- penalitatea în sumă de 631 800 dolari SUA, în temeiul pct. 6.2 din contractul de credit, calculată pentru o perioadă de 180 zile de întârziere;
- dobânda de întârziere în sumă de 114 762,60 dolari SUA, calculată în temeiul art. 619 din Codul civil, pentru perioada 16 august 2016 – 10 iulie 2017; precum și cheltuielile de judecată în mărime de 50 000 de lei.

Conform art. 1240 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), părțile pot conveni asupra constituirii unor garanții reale (gaj), personale (fidejusiune) sau a unor alte garanții uzuale în practica bancară.

Conform art. 454 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), gajul este un drept real în al cărui temei creditorul (creditorul gajist) poate pretinde satisfacerea creanțelor sale cu preferință față de ceilalți creditori, inclusiv statul, din valoarea bunurilor depuse în gaj în cazul în care debitorul (debitorul gajist) nu execută obligația garantată prin gaj.

Secțiunea a 5-a din Capitolul V Titlul IV al Codului civil reglementează raporturile privind exercitarea dreptului de gaj și încetarea gajului.

Conform art. 487 alin. (1) și (2) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), creditorul gajist poate să exercite dreptul de gaj dacă debitorul gajist nu a executat conform contractului sau a executat în mod necorespunzător obligația garantată ori o parte a acesteia, precum și în alte cazuri prevăzute de lege și contract.

În condițiile prezentei secțiuni, creditorul gajist poate exercita următoarele drepturi: să vândă el însuși bunurile gajate, să le vândă sub controlul instanței de judecată și să le ia în posesiune spre a le administra.

Instanța de recurs evidențiază că, art. 487 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit) constituie o normă imperativă or, drepturile prevăzute de acest articol prezintă o enumerare completă a drepturilor pe care le conferă gajul înregistrat, în sensul că creditorul gajist nu poate exercita cu privire la bunul gajat alte drepturi decât cele prevăzute de norma enunțată.

Materialele cauzei atestă faptul că, în legătură cu neonorarea obligațiilor contractuale de credit, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA s-a adresat în instanța de judecată, iar prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07 noiembrie 2012, s-a dispus deposedarea SRL „Avicomagro” și transmiterea silită pentru comercializare în posesia BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA, a bunului imobil gajat: clădirea administrativă cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 436,6 m², situată în xxxx, și s-a dispus evacuarea SRL „Avicomagro”, a persoanelor și a bunurilor din imobilul ce urmează a fi transmis băncii în posesie (f.d. 18-20, vol. I).

Deci, odată cu transmiterea bunului gajat, survin consecințele art. 491 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), care expres indică că, după ce a obținut în posesiune bunul gajat, creditorul gajist este îndreptățit, dacă a depus la registru un preaviz în modul prevăzut la art. 488 alin. (2), să procedeze la vânzarea, prin negocieri directe, prin tender sau prin licitație publică, a bunului gajat, fără nici o întârziere nejustificată, contra unui preț comercial rezonabil și în interesul major al debitorului gajist.

Reglementări similare sunt prevăzute și în art. 75 alin. (2) al Legii cu privire la gaj nr. 449 din 30 iulie 2001 (în vigoare la data încheierii contractului de credit), care suplimentar instituie și condițiile de vânzare a bunurilor de către creditorul gajist. Cerințele înaintate față de vânzare sunt de principiu, creditorul urmând să vândă bunul fără vreo întârziere nejustificată, contra unui preț comercial rezonabil și în interesul major al debitorului gajist.

Iar, alin. (1) al art. 75 din aceeași Lege stipulează că, după ce a obținut în posesiune bunul gajat, creditorul gajist este îndreptățit, dacă a depus la registru un preaviz în modul prevăzut la art. 67 alin. (2), să procedeze la vânzarea prin negocieri directe, prin tender sau prin licitație publică a bunului gajat.

Astfel, instanța de recurs reține că odată cu transmiterea bunului gajat de către debitorul gajist, BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA era îndreptățită de a purcede la vânzarea (prin negocieri directe, tender, licitație publică) fără nici o întârziere nejustificată a bunului gajat, astfel încât să acționeze și în interesul major al debitorului gajist și în vederea stingerii datoriilor acumulate.

Conform Raportului de evaluare nr. 33-EV/13 din 25 iulie 2013 privind determinarea valorii de piață a obiectului: clădire administrativă cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 436,6 m², situată în xxxx, s-a stabilit valoarea de piață în mărime de 2 236 000 de lei, cu valoarea de lichidare în mărime de 1 607 200 de lei (f.d. 77-78, vol. I).

La acest capitol, instanța de recurs reține că, creditorul ținând cont de normele enunțate, prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 601 din 23 iunie 2014, a comercializat bunul imobil la prețul de 2 300 000 de lei (f.d. 22-23, vol. I).

În continuare, Colegiul civil evidențiază prevederile art. 493 alin. (2) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), care stipulează că în cazul în care produsul obținut din vânzarea bunului nu este suficient pentru

stingerea creanțelor și acoperirea cheltuielilor creditorului gajist, acesta conservă o creanță neprivilegiată pentru diferența datorată de debitorul său.

Or, în cazul în care rezultatele obținute din valorificarea bunului sunt insuficiente pentru a acoperi în întregime plata obligației garantate, debitorul rămâne obligat pentru diferența de plată, în acest caz creditorul fiind în drept de a-și satisface diferența de creanță într-o altă procedură civilă.

Ca urmare a celor expuse, rezultă netemeinicia hotărârii primei instanțe menținută prin decizia instanței de apel privind respingerea acțiunii or, reclamantul ghidat de normele stipulate mai sus, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind încasarea datoriei care nu a putut fi valorificată prin vânzarea bunului ipotecat.

De asemenea, instanța de recurs apreciază ca fiind eronate și neîntemeiate argumentele instanțelor ierarhic inferioare precum că, odată cu transmiterea bunului gajat a avut loc stingerea creditului și, corespunzător au încetat efectele contractului de credit, inclusiv calcularea și încasarea dobânzilor, penalităților și altor plăți aferente. Or, conform contractul de vânzare-cumpărare nr. 601 din 23 iunie 2014, bunul imobil a fost comercializat la prețul de 2 300 000 de lei, fapt ce denotă că în urma vânzării bunului ipotecat datoria la credit și a plățile aferente nu au fost stinse de către SRL „Avicomagro” față de BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA.

La fel, argumentele precum că potrivit contractului de ipotecă semnat între SRL „Avicomagro” și BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA, bunul imobil a fost evaluat amiabil la prețul de 4 788 000 de lei, astfel că această sumă ar acoperi în totalitate creanțele debitorului față de bancă, sunt evident eronate or, imediat după pronunțarea hotărârii din 07 noiembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și transmiterea silită în posesia băncii pentru comercializare a bunului ipotecat, creditorul a dispus efectuarea expertizei și stabilirea valorii reale a bunului imobil în condițiile în care de la semnarea contractului de ipotecă au trecut mai bine de 3 ani.

Mai mult, conform pct. 9 lit. c) al contractului de ipotecă încheiat la 23 septembrie 2010 între SRL „Avicomagro” și BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca”, părțile au stabilit că, creditorul ipotecar este în drept, în caz dacă suma obținută de la vânzarea bunului ipotecat este insuficientă pentru stingerea creanței sale conform contractului de credit indicat la pct. 1 din Contract, să obțină suma necesară din alte bunuri ale debitorului ipotecar.

Astfel, părțile contractante au prevăzut situația în care după vânzarea bunului ipotecat, suma obținută poate fi insuficientă pentru stingerea creanței, atunci creditorul are dreptul să obțină suma necesară din alte bunuri ale debitorului ipotecar or, în cazul lipsei acestor bunuri să înainteze acțiune civilă în instanța de judecată privind recuperarea datoriei bancare rămase neachitate.

Prin urmare, instanța de recurs reiterează că, în baza Raportului de evaluare nr. 33-EV/13 din 25 iulie 2013 privind determinarea valorii de piață a obiectului: clădire administrativă cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 436,6 m², situată în xxxx, a fost stabilită valoarea de piață în sumă de 2 236 000 de lei, iar prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 601 din 23 iunie 2014, acest bun imobil a fost comercializat la prețul de 2 300 000 de lei.

Astfel, creditorul a respectat condițiile impuse de lege privind vânzarea bunurilor ipotecate prevăzute de art. 75 alin. (2) din Legea cu privire la gaj nr. 449 din 30 iulie 2001, anume să vândă bunul fără vreo întârziere nejustificată, contra unui preț comercial rezonabil și în interesul major al debitorului gajist. Or, prețul la care a fost comercializat bunul ipotecat nu este mai mic decât valoarea de piață stabilită în baza raportului de evaluare nr. 33-EV/13 din 25 iulie 2013.

În lumina circumstanțelor și normelor expuse supra, cu referire la prevederile art. 4 - 6 din Codul de procedură civilă, în vederea realizării sarcinilor procedurii civile, apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime, instanța de recurs consideră întemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA și necesar de a fi admisă parțial din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 512 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestație poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 513 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Art. 514 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit) stipulează că, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 572 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În conformitate cu art. 666 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

În conformitate cu art. 668 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității.

Conform art. 1236 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Contractul de credit bancar se încheie în scris.

Față de contractul de credit bancar se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit bancar nu reiese contrariul.

Colegiul lărgit relevă că prin natura sa, raportul juridic obligațional este menit să producă efecte juridice, iar efectul general al oricărei obligații este de a da

creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă, cu bună-credință, la locul și la momentul stabilit, a prestației la care acesta s-a obligat.

La caz, Colegiul lărgit reține că, înscrisurile anexate la materialele cauzei permit instanței de recurs a concluziona că SRL „Avicomagro” nu și-a onorat și a neglijat în totalitate obligațiile contractuale privind rambursarea la timp a creditului.

În acest fel, potrivit calculului prezentat de către reclamant, datoria totală pretinsă de creditorul BC „Eximbank” constituie 1 448 562,74 de dolari SUA, formată din:

- datoria principală în sumă de 298 523,43 de dolari SUA;
- datoria la dobânda ordinară în sumă de 116 871,88 de dolari SUA;
- datoria la dobânda majorată în sumă de 175 307,87 de dolari SUA;
- penalitatea datorată în temeiul pct. 2.5 din contractul de credit în sumă de 98 311,21 de dolari SUA;
- comisionul pentru acordare în sumă de 12 985,75 de dolari SUA;
- penalitatea în sumă de 631 800 dolari SUA, în temeiul pct. 6.2 din contractul de credit, calculată pentru o perioadă de 180 zile de întârziere;
- dobânda de întârziere în sumă de 114 762,60 dolari SUA, calculată în temeiul art. 619 din Codul civil, pentru perioada 16 august 2016 – 10 iulie 2017.

Creditorul, BC „Eximbank”, a indicat în cererea de chemare în judecată că, odată cu vânzarea bunului gajat la prețul de 2 300 000 de lei, a stins următoarele sume restante și cheltuieli: 3500 de lei cheltuieli de evaluare a bunului imobil ipotecat și 455 de lei cheltuieli cadastrale, iar din suma rămasă 2 296 045 de lei, echivalentul a 164 077,05 de dolari SUA au fost stinse comisionul de acordare, penalitatea aferentă, dobânda majorată, dobânda ordinară și parțial principalul, fiind achitată suma de 76 476,57 de dolari SUA din principal.

La acest capitol, instanța de recurs relevă prevederile art. 586 din Codul civil (în vigoare la data vânzării bunului gajat), în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor, se stinge datoria pe care o indică debitorul în momentul efectuării plății. Dacă debitorul nu face o astfel de precizare, se stinge datoria care a ajuns prima la scadență.

În cazul în care creanțele au devenit scadente concomitent, se stinge în primul rând datoria a cărei executare este mai împovărătoare pentru debitor. Dacă creanțele sînt la fel de împovărătoare, se stinge mai întâi creanța care oferă creditorului garanția cea mai redusă.

Dacă nici unul din criteriile propuse la alin.(1) și (2) nu pot fi aplicate, plata se impută tuturor obligațiilor proporțional.

Cu sumele plătite de debitor, în cazul în care sînt insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, se acoperă în primul rând cheltuielile de judecată, pe urmă dobînzile și alte obligații de plată și, la urmă, obligația principală (capitalul).

Reieșind din cele enunțate supra, analizând materialele cauzei, Colegiul lărgit subliniază că creditorul de fapt a acționat cu bună credință, în interes personal, totodată în așa fel încât interesele debitorului să nu fie lezate, corect repartizând suma obținută după vânzarea bunului gajat astfel încât datoria principală la contractul de credit a fost diminuată până la 298 523,43 de dolari SUA.

La acest capitol, Colegiul civil va reține că la materialele cauzei nu se regăsesc probe care ar confirma contrariul în privința datoriei de bază a contractului de credit or, sigurul argument al debitorului pe tot parcursul examinării cauzei în instanțele de judecată se rezumă la faptul că prin contractul de ipotecă semnat între SRL „Avicomagro” și BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA, bunul imobil a fost evaluat amiabil la prețul de 4 788 000 de lei, respectiv această sumă acoperea creanțele debitorului față de bancă în totalitate, nu combate argumentele și pretențiile creditorului, în circumstanțele în care însuși debitorul nu s-a folosit de drepturile sale procesuale și nu a obiectat nici într-un mod împotriva calculelor reclamantului privind datoriile expuse în acțiune și cererea de concretizare a pretențiilor. Chiar în procesul examinării cauzei în instanța de fond pârîtul nu a solicitat și nu a combătut prin alte probe admisibile concluziile Raportului de evaluare nr. 33-EV/13 din 25 iulie 2013 privind determinarea valorii reale a obiectului ipotecat - clădirii administrative cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 436,6 m², situată în xxxx, ca mai apoi instanța de apel prin încheierea din 06 iunie 2019 să-i respingă ca nefondat demersul de numire a expertizei judiciare de stabilire a prețului real al bunului, așa cum prin demersul de a fi numită expertiza judiciară partea pârîtă dorește administrarea de noi probe în cadrul procedurii în apel, fără însă a demonstra imposibilitatea administrării și prezentării acestei probe la examinarea cauzei în fond, cum nu a demonstrat nici faptul că a solicitat în instanța de fond numirea unei astfel de expertize și că iar fi fost refuzat (f.d.200-202, vol. II). Iar conform prevederilor art. art. 118, 119¹ din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară.

Proba care nu a fost prezentată în condițiile alin. (1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decît în cazul în care: b) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen; c) administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței.

Prin urmare, reieșind din normele enunțate mai sus, instanța de recurs consideră întemeiată cerința reclamantului privind încasarea de la Societatea cu Răspundere Limitată „Avicomagro” în beneficiul Băncii Comerciale „Eximbank” Societate pe Acțiuni, a sumei de 298 523,43 de dolari SUA cu titlu de sold al creditului (principalul) la situația din 23 iulie 2014.

Conform art. 1237 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), părțile contractului de credit bancar pot conveni asupra unei dobînzii fixe sau flotante.

Prin contractul de credit nr. 3602 din 23.09.2010 încheiat între BC „Eximbank” SA și SRL „Avicomagro”, la pct. 1.3, părțile au specificat că, pentru utilizarea creditului, debitorul trebuia să plătească băncii o dobîndă calculată reieșind din rata LIBOR 3M (la 3 luni) plus marja fixă de 9 puncte procentuale.

La acest capitol, instanța de recurs reține că din conținutul cererilor de concretizare depuse de către reclamant (f.d. 57-58, vol. I), reiese că ultimul la

calcularea dobânzii ordinare anuale, invocând principiul bunei-credințe, a renunțat la rata LIBOR 3M, solicitând calcularea dobânzii ordinare în conformitate cu rata fixă de 9 % anual.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil reține ca întemeiat calculul dobânzii contractuale (ordinare) prezentat de către reclamant și necombătut de către pârât și anume: $9 \% \times 298\,523,43$ de dolari SUA = 26 867,10 dolari SUA dobândă pentru 1 an. Prin urmare, 26 867,10 dolari SUA (dobândă pentru 1 an) $\times 4,35$ ani (perioada 09.04.2021 până la 15.08.2016) = 116 871,88 de dolari SUA.

Astfel, în contextul dat, urmează a se încasa de la SRL „Avicomagro” în beneficiul BC „Eximbank” SA suma de 116 871,88 de dolari SUA cu titlu de dobândă contractuală (ordinară) calculată conform pct. 1.3 al contractului de credit nr. 3602 din 23.09.2010.

În ceea ce privește încasarea sumei cu titlu de dobândă majorată, instanța de recurs menționează următoarele.

După cum reiese din pct. 2.3. al contractului de credit enunțat, pentru încălcarea graficului de micșorare a plafonului liniei creditare, Debitorul plătește Băncii o dobândă majorată de 1,5 ori față de cea calculată în conformitate cu p. 1.3 al prezentului contract aplicată la suma creditului restant, pentru fiecare zi de întârziere.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție examinând clauza contractuală indicată care stipulează dreptul creditorului la o dobândă majorată prin prisma prevederilor normelor legale citate, ajunge la concluzia că aceasta urmează a fi admisă or, sunt întemeiate argumentele reclamantului/recurentului precum că părțile au prevăzut o sancțiune pecuniară atât pentru nerestituirea corpului creditului, cât și pentru neachitarea dobânzii în termen.

Prin urmare, necesită de a se încasa de la SRL „Avicomagro” în beneficiul BC „Eximbank” SA suma de 175 307,87 de dolari SUA cu titlu de dobândă majorată (conform calculului: $1,5 \times 9\% = 13,5 \% \times 298\,523,43$ de dolari SUA = 40 300,66 de dolari SUA pentru 1 an $\times 4,35$ ani = 175 307,87 de dolari SUA) calculată conform pct. 2.3. al contractului de credit nr. 3602 din 23.09.2010.

Cu referire la cerința reclamantului cu privire la încasarea penalității datorate în temeiul pct. 2.5 din contractul de credit în sumă de 98 311,21 dolari SUA, instanța de recurs o consideră întemeiată și o va admite integral.

Conform art. 1243 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), în cazul neexecutării de către debitor la scadență a obligației de restituire a creditului, precum și a obligațiilor de plată a dobânzii și a altor sume aferente, creditorul poate pretinde plata unor penalități de întârziere în modul și în mărimea prevăzute de lege sau de contract.

Conform pct. 2.5 din contractul de credit enunțat, pentru încălcarea termenului de achitare a dobânzii, Debitorul plătește Băncii o penalitate calculată la o rată de 0,5 % de la suma dobânzii sporite și neachitate în termenii stabiliți, pentru fiecare zi de întârziere (f.d. 13 verso).

Se reține a fi relevant că, temeiul legal privind încetarea dreptului de a calcula dobânzi, penalități și alte sume aferente este stingerea datoriei creditului primit, circumstanță care la caz nu s-a constatat.

Prin urmare, reieșind din analiza materialelor dosarului în coroborare cu normele indicate supra, ținând cont de comportamentul pasiv și rea credință manifestată de către pârât/intimat în perioada valabilității contractului de credit bancar, anume prin neonorarea a niciunei plăți din contractul de credit devenite scadente, instanța de recurs consideră întemeiată pretenția reclamantului privind încasarea penalității conform pct. 2.5 al contractului de credit nr. 3602 din 23.09.2010, în sumă de 98 311,21 de dolari SUA.

Cu referire la pretenția reclamantului privind încasarea comisionului pentru acordare în sumă de 12 985,75 de dolari SUA, Colegiul lărgit o va respinge ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 1238 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), în afară de dobândă, părțile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului.

În argumentarea concluziei de respingere a încasării comisionului pentru acordare, instanța de recurs reține că potrivit pct. 2.2. al contractului de credit, pentru acordarea creditului, debitorul s-a obligat că va achita anual un comision de acordare calculat de la plafonul maxim al liniei de creditare în mărime de 1%.

Totodată conform înscrisului prezentat de reclamant, raportului privind determinarea soldului datoriei întocmit la 09 aprilie 2019 de către specialistul în domeniul contabilității, Negara Ghenadie pentru BC „Eximbank” SA, stabilit la anexa nr.3, se confirmă că plata comisionului pentru doi ani conform contractului de credit a fost stinsă la 23 iunie 2014 (f.d. 174).

Prin urmare, reieșind din constatările enunțate mai sus, în coroborare cu normele legale aplicabile și expuse mai sus, instanța de recurs reține că obligația debitorului privind plata comisionului de acordare în mărime de 1% calculat de la plafonul maxim al liniei de creditare în sumă de 7500 dolari SUA pentru doi ani, a fost stinsă odată cu vânzarea bunului gajat la 23 iunie 2014 și repartizarea sumei obținute de către creditor.

La acest capitol, Colegiul civil subliniază că, prin prisma prevederilor legale, comisionul de acordare în baza contractului de credit se atribuie doar pentru perioada contractuală, în cazul dat potrivit pct. 1.2 din contractul de credit încheiat la 23 septembrie 2010 termenul final de rambursare a creditului fiind convenit de părți pentru 23 septembrie 2012, iar pct. 2.2 din contract prescrie imperativ că comisionul de acordarea creditului se plătește de către debitor doar în două tranșe, până la 06 octombrie 2010 și până la 23 septembrie 2011, astfel suma comisionului de acordare calculată și pretinsă de către reclamant pentru perioada de 4 ani în sumă de 12 985,75 de dolari SUA este neîntemeiată și contravine condițiilor contractului convenite de părți.

În privința cerinței cu privire la încasarea penalității în sumă de 631 800 dolari SUA, în temeiul pct. 6.2 din contractul de credit, calculată pentru o perioadă de 180 zile de întârziere, instanța de recurs o consideră întemeiată și o va admite însă parțial, din următoarele considerente.

Conform pct. 5.4 din contractul de credit nr. 3602 din 23.09.2010, în cazul încălcării de către Debitor a condițiilor și obligațiilor prezentului contract, păstrarea și utilizarea neadecvată a bunurilor gajate, Banca are dreptul de a rezilia în mod unilateral contractul de credit înștiințând Debitorul, care este obligat

în 15 zile din momentul înștiințării să achite complet datoriile aferente contractului de credit.

Potrivit pct. 6.2 din contractul de credit nr. 3602 din 23.09.2010, în cazul rezilierii anticipate a contractului de credit în baza pct. 5.4., în cazul neachitării datoriei în termen de 15 zile, Debitorul plătește Băncii o clauză penală în mărime de 0,5% calculată de la suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere.

Reieșind din prevederile contractuale negociate și aprobate de părți și enunțate mai sus, instanța de recurs evidențiază că clauza penală stipulată la pct. 6.2. al contractului de credit s-a activat din data de 16 august 2016 când reclamantul a realizat dreptul oferit prin art. 1242 din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit) și anticipat a reziliat contractul de credit. Totodată, este relevant de concluzionat că reclamantul greșit și neîntemeiat a calculat și pretinde penalitatea stipulată la pct. 6.2. al contractului de credit (0,5% de la suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere) nu din suma restantă a corpului creditului (principalului), care în cazul dat constituie 298 523,43 de dolari SUA, dar din suma de 702 000,14 de dolari SUA calculată la 15 august 2016 drept sumă totală a datoriei ce înglobează corpul creditului, dobânda ordinară, dobânda majorată, comisionul anual pentru acordarea creditului, penalitate la dobânda întârziată. Or, cu referire la art. 1236 alin. (3) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), care prevede că față de contractul de credit bancar se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit bancar nu reiese contrariul, cât și prin prisma Capitolului VII (împrumutul) din Titlul III, Cartea a treia din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), clauza din pct. 6.2. al contractului de credit încheiat la 23 septembrie 2010, este incontestabil că dobânda ordinară, dobânda majorată, dobânda de întârziere sau, după caz, penalitățile nu pot fi calculate și cerute numai decât pentru suma restantă a corpului creditului (principalului) la data introducerii acțiunii în justiție.

Prin urmare, Colegiul reține următorul calcul al penalității rezultat de contractul de credit valabil și rămas necontestat conform pct. 6.2. din contractul de credit: $0,5\% \times 298\ 523,43$ de dolari SUA = 1492,61 de dolari SUA x 180 zile = 268 671,08 de dolari SUA.

În acest context, cu referire la cerința reclamantului privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 114 762,60 dolari SUA, calculată în temeiul art. 619 din Codul civil, pentru perioada 16 august 2016 – 10 iulie 2017, instanța de recurs o apreciază ca fiind întemeiată și care necesită să fie admisă parțial pentru motive similare expuse mai sus referitor la încasarea în temeiul pct. 6.2 a penalității pentru rezilierea în mod unilateral a contractului de credit.

Conform art. 619 alin. (2) din Codul civil (în vigoare la data încheierii contractului de credit), în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Din sensul normei enunțate este de înțeles că dobânda de întârziere se compune din suma datoriei la data scadenței obligației de plată înmulțită la rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei sumată cu 9% anual pentru fiecare zi de întârziere, împărțită la numărul de zile a unui an și ulterior, înmulțită la numărul

efectiv a zilelor de întârziere. Mai mult, prevederile art. 619 alin. (2) din Codul civil sunt aplicabile indiferent de invocarea acestora în clauzele contractuale.

La acest capitol, instanța de recurs specifică că reclamantul a solicitat încasarea dobânzii de întârziere anume pentru perioada 16 august 2016 (data rezilierii unilaterale a contractului de credit bancar) – 10 iulie 2017 (data depunerii cererii de concretizare de către BC „Eximbank” SA).

În asemenea circumstanțe, Colegiul lărgit concluzionează că, dobânda pentru perioada solicitată de reclamant 16.08.2016 – 10.07.2017 calculată în temeiul art. 619 alin. (2) din Codul civil, se calculează exclusiv din suma restantă a corpului creditului (principalului), care în cazul dat constituie suma 298 523,43 de dolari SUA, dar nu din suma de 702 000,14 de dolari SUA calculată la 15 august 2016 drept sumă totală a datoriei ce înglobează corpul creditului, dobânda ordinară, dobânda majorată, comisionul anual pentru acordarea creditului, penalitate la dobânda întârziată.

Așa fiind, conform formulei de calculare a dobânzii de întârziere, unde D – suma datoriei, X – rata de refinanțare a BNM, 9 % - procentul de întârziere peste rata dobânzii conform art. 585 din Codul civil, 365 – numărul de zile într-un an, Y – numărul de zile de întârziere, dobânda de întârziere în conformitate cu prevederile art. 619 alin. (2) din Codul civil este egală cu 48 663,41 de dolari SUA.

Cu privire la cheltuielile de judecată suportate, Colegiul lărgit reține următoarele.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform ordinului de încasare a numerarului din 03 februarie 2017, pentru examinarea cauzei în prima instanță, reclamantul a achitat în contul Trezoreriei de stat, taxa de stat în sumă de 50 000 de lei (f.d. 40, vol. I).

Conform ordinului de încasare a numerarului din 23 ianuarie 2018, pentru examinarea cauzei în instanța de apel, reclamantul/apelantul a achitat în contul Trezoreriei de stat, taxa de stat în sumă totală de 37 500 de lei (f.d. 195a, vol. I).

Conform ordinului de încasare a numerarului din 08 februarie 2019, anexat la cererea de recurs (f.d. 106, vol. II), pentru examinarea cauzei în instanța de recurs, reclamantul/recurentul a achitat în contul Trezoreriei de stat, taxa de stat în sumă de 25 000 de lei.

Conform ordinului de încasare a numerarului din 18 septembrie 2019, anexat la cererea de recurs (f.d. 2, vol. III), pentru examinarea cauzei în instanța de recurs, reclamantul/recurentul a achitat în contul Trezoreriei de stat, taxa de stat în sumă de 25 000 de lei.

Conform ordinului de încasare a numerarului din 26 februarie 2021, anexat la cererea de recurs (f.d. 48, vol. IV), pentru examinarea cauzei în instanța de recurs, reclamantul/recurentul a achitat în contul Trezoreriei de stat, taxa de stat în sumă de 25 000 de lei.

Având în susținere prevederile legale reținute, conform ordinelor de plată din 03 februarie 2017, 23 ianuarie 2018, 08 februarie 2019, 18 septembrie 2019 și

26 februarie 2021 suma totală achitată pentru plata taxei de stat constituie 162 500 de lei, Colegiul conchide asupra necesității încasării de la SRL „Avicomagro” în beneficiul recurentului BC „Eximbank” SA a sumei integrale achitate de 162 500 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate pentru plata taxei de stat la examinarea cauzei în prima instanță, instanța de apel și instanța de recurs.

Din aceste motive și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele de fapt ale cauzei, însă le-a dat aprecieri greșite, încălcând normele de drept material și procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de BC „Eximbank” SA, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Banca Comercială „Eximbank” Societate pe Acțiuni.

Se casează integral decizia din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 ianuarie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Eximbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Avicomagro” cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii contractuale, comisionului pentru acordarea creditului, penalităților, dobânzii de întârziere și se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Eximbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Avicomagro” cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii contractuale, comisionului pentru acordarea creditului, penalităților, dobânzii de întârziere.

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată „Avicomagro” în beneficiul Băncii Comerciale „Eximbank” Societate pe Acțiuni, suma de 1 006 348, 88 de dolari SUA (unu milion șase mii trei sute patruzeci și opt, 88), dintre care: suma de 298 523,43 (două sute nouăzeci și opt mii cinci sute douăzeci și trei, 43) de dolari SUA cu titlu de datorie, suma de 116 871,88 (una sută șaisprezece mii opt sute șaptezeci și unu, 88) de dolari SUA cu titlu de dobândă ordinară, suma de 175 307,87 (una sută șaptezeci și cinci mii trei sute șapte, 87) de dolari SUA cu titlu de dobândă majorată, suma de 98 311,21 (nouăzeci și opt mii trei sute unsprezece, 21) de dolari SUA cu titlu de penalitate în temeiul pct. 2.5 din contractul de credit, suma de 268 671,08 (două sute șaiszeci și opt mii șase sute șaptezeci și unu, 08) de dolari SUA cu titlu de penalitate în temeiul pct. 6.2 din contractul de credit, suma de 48 663,41 (patruzeci și opt mii șase sute trei, 41) de dolari SUA cu titlu de dobândă de întârziere în temeiul art. 619 din Codul civil, care urmează a fi convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești.

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată „Avicomagro” în beneficiul Băncii Comerciale „Eximbank” Societate pe Acțiuni, suma de 162 500 (una sută șaiszeci și două mii cinci sute) de lei cu titlu de compensarea cheltuielilor de judecată suportate pentru plata taxei de stat la examinarea cauzei în prima instanță, instanța de apel și instanța de recurs.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Elena Cobzac

Ghenadie Plămădeală

Aliona Miron

Victor Burduh